

	МИНИСТЕРСТВО КУЛЬТУРЫ И ИНФОРМАЦИИ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН КАЗАХСКАЯ НАЦИОНАЛЬНАЯ АКАДЕМИЯ ИСКУССТВ ИМЕНИ ТЕМИРБЕКА ЖУРГЕНОВА	Ф 017- 1.113-2025
		30.04.2025 г.
	<u>Программа вступительного экзамена</u> вид нормативного документа	Стр. 1 из 10

«БЕКІТЕМІН»

Темірбек Жүргенов атындағы Қазақ
ұлттық өнер академиясы Қабылдау
комиссиясының төрағасы

 А. Жудебаев
(Ғылыми Кеңесінің 30.04.2025 жылғы
отырысының №10 хаттама шешімі

**7M02167 – «ГРАФИКА»
(Бейіндік оқыту – 1 жыл)
БІЛІМ БЕРУ БАҒДАРЛАМАСЫ БОЙЫНША
МАГИСТРАТУРАҒА
ТҮСУ ЕМТИХАНЫНЫҢ БАҒДАРЛАМАСЫ**

Алматы
2025 ж.

	МИНИСТЕРСТВО КУЛЬТУРЫ И ИНФОРМАЦИИ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН КАЗАХСКАЯ НАЦИОНАЛЬНАЯ АКАДЕМИЯ ИСКУССТВ ИМЕНИ ТЕМИРБЕКА ЖУРГЕНОВА	Ф 017- 1.113-2025
		30.04.2025 г.
	<u>Программа вступительного экзамена</u> вид нормативного документа	Стр. 2 из 10

1. ӘЗІРЛЕНДІ

Кайранов Е.Б. – философия докторы (PhD), «Көркемсурет» кафедрасының профессоры

2. ТАЛҚЫЛАНДЫ

«Көркемсурет» кафедрасының отырысы

Хаттама № 9 « 15 » сәуір 2025 ж.

«Көркемсурет» кафедрасының меңгерушісі

Б.С. Тұрғынбай

3. КЕЛІСІЛДІ

Ғылыми жұмыстар жөніндегі проректор Халыков К.З.

Ғылыми кадрларды даярлау
бөлімінің басшысы

Кульшанова А.А.

	МИНИСТЕРСТВО КУЛЬТУРЫ И ИНФОРМАЦИИ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН КАЗАХСКАЯ НАЦИОНАЛЬНАЯ АКАДЕМИЯ ИСКУССТВ ИМЕНИ ТЕМИРБЕКА ЖУРГЕНОВА	Ф 017- 1.113-2025
		30.04.2025 г.
	Программа вступительного экзамена вид нормативного документа	Стр. 3 из 10

Магистратура бойынша қабылдау емтиханының бағдарламасы жоғары білім берудің осыған дейінгі деңгейі (бакалавриат) бағдарламасының көлеміне сай құрастырылған.

7M02167-«Графика» білім беру бағдарламасы (бейіндік оқыту – 1 жыл) магистратураға қабылдау келесі бағыттар бойынша білім алғандарға рұқсат етіледі:

5B041400- «Графика» (Станоктік графика).

B030 Бейнелеу өнері:

6B02138 - Кітап графикасы,

6B02187 - Кітап графикасы.

5B041300 – Кескіндеме,

5B041500 – Мүсін,

5B041700 – Сәндік-қолданбалы өнер,

5B041000 – Сценография.

B031 Сән, дизайн:

5B042100 – Дизайн,

5B040600 – Анимация.

B007 Көркем еңбек және сызу мұғалімдерін даярлау:

5B010700 – Бейнелеу өнері және сызу.

B030 Бейнелеу өнері:

6B02135 – Кескіндеме,

6B02136 – Кескіндеме,

6B02185 – Кескіндеме,

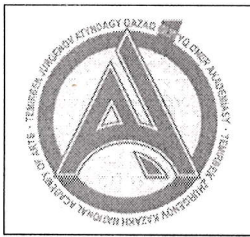
6B02145 – Мүсін,

6B02186 – Мүсін.

Артықшылық беріледі:

- бейін бойынша кәсіби жұмыс тәжірибесі бар тұлғаларға;
- бейін бойынша маңызды шығармашылық жобалардың авторларына, халықаралық және республикалық шығармашылық конкурстардың жүлдегерлері мен лауреаттарына;

Бейіндік бағыттағы магистратураға түрлі наградалары бар, олардың басшылығымен іске асырылған арт-жобалары бар мамандардан құжаттар қабылданады.

	МИНИСТЕРСТВО КУЛЬТУРЫ И ИНФОРМАЦИИ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН КАЗАХСКАЯ НАЦИОНАЛЬНАЯ АКАДЕМИЯ ИСКУССТВ ИМЕНИ ТЕМИРБЕКА ЖУРГЕНОВА	Ф 017- 1.113-2025 30.04.2025 г.
	<u>Программа вступительного экзамена</u> вид нормативного документа	Стр. 4 из 10

I. 7M02167 – ГРАФИКА (Бейіндік оқыту – 1 жыл) БІЛІМ БАҒДАРЛАМАСЫНА ОҚУҒА ТҮСУШІЛЕРГЕ ҚОЙЫЛАТЫН НЕГІЗГІ ТАЛАПТАР

1. Магистратураға тапсырушының келесідей түсінігі болуы керек:

- Қазақстан мен шетелдегі жоғары білім берудің заманауи жүйесі туралы, дамуының негізгі беталысы, білім берудің маңызды парадигмалары жайлы;
- ғылыми зерттеудің әдістері мен ұжымдық ғылыми-зерттеу жұмысын ұйымдастыру туралы, жоғары мектептегі ғылыми-әдістемелік пен оқу-әдістемелік жұмыстың негізі туралы;
- заманауи жоғары мектеп туралы теориялық білімдер кешенін игеру арқылы кәсіби-педагогикалық қызметі жөнінде, жоғары оқу орнындағы білім беру үдерісін ұйымдастыру әдістері мен түрлері жөнінде.

Білу керек: бейнелеу өнері саласындағы ғылыми зерттеудің негіздерін, заманауи графика дамуының негізгі жетістіктері мен үрдістерін, станоктік пен кітап графикасындағы кәсіби қызметтің өзекті мәселелерін.

Қолынан келуі қажет: өзінің қорытындылары мен білімдерін нақты әрі анық жеткізу, және оларды бейнелеу өнері саласында дәйектеу, заманауи графика өнеріндегі өзекті мәселелер мен жаңа үрдістерді талдау, кәсіби мақсаттар үшін графиканың тарихы мен теориясының практикалық білімін қолдану, осы салада талдаудың эксперименталды әдістері мен тарихи материалдың синтезін пайдалана отырып өздігінше зерттеулер жүргізу.

Дағдылары болуы керек: өзінің әлеуметтік-тұлғалық сипаттары мен кәсіби құзырлықтарының барлық жиынтығын толыққанды пайдалану негізінде графиканың тарихы мен теориясы саласындағы жүйелі-бүтіндік міндеттерді шешетін кәсіби дағдылары, өткен тарихи заманды бағалауға қатысты сұрақтар бойынша өз көзқарасы мен пікірі болу керек.

Құзыретті болу керек: кәсіби қызметті іске асыру барысында стратегия мен тактиканы дәйектеу сапасының иесі болуға, бейнелеу өнерін игеруде теориясы мен практикасының өзекті сұрақтары бойынша өзінің жеке көзқарасын айтып жеткізе білуге; білімді шығармашылық тұрғыда пайдалану, логикалық пен сын тұрғысында ойлануға; талдау, сендіре білу мен дәлелдей білу, ғылымның, білімнің, мәдениеттің және әлеуметтік саланың қажеттіліктеріне байланысты өзара байланысқан іргелі мен инновациялық тұрғыда алған білімді кәсіби қызметін жүзеге асыру кезінде сауатты пайдалана білуге.

1. Қабылдау емтиханына «Магистратура мен PhD докторантураға қабылдау туралы Ережеге» сәйкес келесі емтихан түрлері кіреді:

- Ауызша емтихан (таңдалған билетке жауап беру);

	МИНИСТЕРСТВО КУЛЬТУРЫ И ИНФОРМАЦИИ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН КАЗАХСКАЯ НАЦИОНАЛЬНАЯ АКАДЕМИЯ ИСКУССТВ ИМЕНИ ТЕМИРБЕКА ЖУРГЕНОВА	Ф 017-
		1.113-2025
	<u>Программа вступительного экзамена</u> вид нормативного документа	30.04.2025 г. Стр. 5 из 10

- Реферат қорғау. Реферат графиканың базалық пәндер кешені пәнаралық негізде құрылынып ұсынылған тақырыптардың бірі немесе түсушінің еркін тақырыбы бойынша алдын ала орындалады.

«Графика» (станоктік пен кітап графикасы) пәні

Мақсат: магистратураға тапсырушылар арасынан 7М02167-«Графика» білім бағдарламасы бойынша оқуға құзырлық пен дайындық деңгейін анықтау, және де графика бойынша практикалық дағдылары бар ғана емес, сонымен қатар, әлемдік пен отандық графиканың теориясы мен тарихы саласында көбірек дайындалғандарды анықтау.

Міндеттер: таңдалған билетте көрсетілген сұрақтарға жауап беру арқылы, және де қажет кезде қойылған сұрақтарға жауап беру арқылы:

- график-бакалаврдың көркемсуреттік даярлану кезінде қалыптасқан ғылыми-шығармашыл әлеуетін,
- әлемдік пен отандық графиканың теориясы мен тарихы саласында кәсіби білімін игергендігінің деңгейі;
- отандық графика дамуының өзекті мәселелерін іздеп анықтай білетін;
- Тәуелсіздік кезеңіндегі Қазақстан графикасының заманауи дамуы туралы білім деңгейі.

7М02167-«Графика» (Бейіндік оқыту – 1 жыл)

білім бағдарламасы бойынша емтихан сұрақтарының тізімі:

1. Линогравюраны орындау тәсілі
2. Жоғары баспаға жататын линогравюраны басып шығару техникасы.
3. Линолеумда гравюраның пайда болу тарихы
4. Түрлі-түсті линогравюраны орындау тәсілі
5. Жоғары басып шығару және оған қатысты гравюра түрлері.
6. Түрлі-түсті линогравюраны басып шығару тәсілдері
7. Экслибрис түрлері мен ерекшеліктері
8. Линогравюра техникасындағы белгілі қазақстандық суретші-графиктердің туындылары.
9. Графика өнерінің түрлері
10. Жоғары басып шығарудың терең басып шығарудан айырмашылығы.
11. Экслибрис сөзінің мағынасы
12. Түрлі-түсті линогравюра техникасы. Баспа тақтасының айрықша құралдары.
13. Станоктік графикада эстамптан оттиск технологиясының ажырататын ерекшеліктері.
14. Линогравюра және ксилография ұқсастығы
15. Линогравюраны бедерлеу кезеңдері
16. Линогравюраның эстамп түрі ретінде пайда болу кезеңі

	МИНИСТЕРСТВО КУЛЬТУРЫ И ИНФОРМАЦИИ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН КАЗАХСКАЯ НАЦИОНАЛЬНАЯ АКАДЕМИЯ ИСКУССТВ ИМЕНИ ТЕМИРБЕКА ЖУРГЕНОВА	Ф 017-
		1.113-2025
	<u>Программа вступительного экзамена</u> вид нормативного документа	30.04.2025 г. Стр. 6 из 10

17. Линогравюраны бедерлеу кезінде қолданылатын құралдар.
18. Линогравюраны басып шығаруға қолайлы бояулар.
19. Үй жағдайында линогравюраны бедерлеу мүмкіндігі: иә немесе жоқ.
20. Суретті линолеумға көшіру әдісі.
21. Ксилография үшін баспа негізі болып табылатын материал.
22. Линогравюра, оның бейнелеу құралдары және ерекшеліктері
23. Иллюстрациялық материал (авторды, стильді, уақытты тану).
24. Литографияны орындау тәсілі
25. Авторлық мөр және оның мүмкіндіктері.
26. Эстамп ұғымы және түрлері
27. Литография техникасындағы белгілі қазақстандық суретші-графиктердің туындылары.
28. Түрлі-түсті литография. Іске асыру әдістері мен кезеңдері.
29. Литография тасын тегістеу материалы.
30. Монотипия үшін баспа негізі болып табылатын материал.
31. Эстамп түрі ретінде литографияның пайда болу кезеңі
32. Литография туындысын жасау кезіндегі тегіс баспа. Тегіс басып шығаруға арналған станоктың сипаттамалары.
33. Литографиялық баспаға арналған қағаз түрлері мен ерекшеліктері.
34. Литографиялық баспаға арналған материалдардың атауы мен сипаттамалары
35. Автолитография: ерекшелігі.
36. Литография техникасын пайдаланған суретшілер
37. Хромофотография: айырмашылығы.
38. Литографияның пайда болу тарихы
39. Литографияны басып шығару принципінің барлық бұрын белгілі баспа техникаларынан айырмашылығы
40. Литографияға тән ерекшеліктер
41. Тастың түйіршікті текстурасын құру тәсілі.
42. Литография тасына сурет салу әдісі
43. Литография тасынан бейнені басып шығару
44. Корнпапир: түрі және оны қолданудағы айырмашылығы.
45. Иллюстрациялық материал (авторды, стильді, уақытты тану).
46. Литография сөзінің этимологиясы.
47. Офорт техникасы және оның мәнері
48. Гравировкадағы «құрғақ инемен» орындау техникасы.
49. Терең баспадағы «Акватинтамен» орындау техникасы.
50. Эстамп басып шығару түрлері
51. Офорттық тақтайшаға жағылатын лак. Дайындау әдісі мен түрлері.
52. Кітап графикасындағы эстамптың классификациясы мен түрлері.
53. Офорт, оның бейнелеу құралдары және ерекшеліктері

	МИНИСТЕРСТВО КУЛЬТУРЫ И ИНФОРМАЦИИ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН КАЗАХСКАЯ НАЦИОНАЛЬНАЯ АКАДЕМИЯ ИСКУССТВ ИМЕНИ ТЕМИРБЕКА ЖУРГЕНОВА	Ф 017- 1.113-2025
		30.04.2025 г.
	<u>Программа вступительного экзамена</u> вид нормативного документа	Стр. 7 из 10

54. «Жұмсақ лак» мәнері және орындау техникасы
55. Болат тақтайшалардан алынған алғашқы оттисктердің жасалу тарихы мен әдісі.
56. Түрлі-түсті акватинта техникасы
57. «Офорт» сөзінің мағынасы
58. Офорт тақтасын оюға арналған материал.
59. Акватинта техникасында орындалатын баспа әдісі.
60. Түрлі-түсті офорт оюдың қазіргі заманғы әдісі.
61. Гравюра және оның түрлері
62. Тегіс басып шығарудың жоғары басып шығарудан айырмашылығы
63. Классикалық офорттан меццо-тинто мәнерінің ерекшеліктері.
64. Бедерлеу түрлері: айырмашылықтары мен себептері.
65. Офорт тақтасын тегістеуге арналған материалдар
66. Офорт тақтасын дайындау тәсілі
67. Офорт техникасымен жұмыс істейтін қазақстандық суретшілер.
68. Гравюра түрі мен «офорт» баспа техникасы. Баспа тарихы.
69. Қазақстанның кеңестік кезеңіндегі 1930-1960 жж. графика өнері (Қ. Ходжиков, В. И. Антощенко-Оленев, К. Баранов, т.б.)
70. Кеңестік кезең графикасындағы 1960-1990 жж. қазақ эпосы мен ертегілерінің иллюстрациялары (Е. Сидоркин, И. Исабаев, М. Қисамединов, т.б.);
71. Қадырбек Каметовтың станоктік графикасындағы қазақтың салт-дәстүрі;
72. Ағымсалы Дүзелханов шығармасындағы тарихи архетиптік образдар (станоктік пен кітап графикасы, кескіндеме);
73. Заманауи суретші-график Ералы Оспанұлының кітап графикасындағы қазақ халқының тұрмысы;
74. Батухан Байменнің станоктік графикасындағы халық дәстүрі;
75. Заманауи қазақстандық графикадағы Ұлы дала бейнелері (Қ. Шукирбеков, М. Канленов, О. Есенбаев, М. Амантаев, Ж. Сағымбаев, Қ. Закиров, Г. Меркасымов).

Әдебиеттер тізімі:

1. Шукирбеков, К.Т. Эстамп. Литография, линогравюра, офорт Методическое пособие. – Алматы: КазНАИ им. Т. Жургеннова, 2015 – 156 с.
2. Ордабеков Т.О., Канленов М.Г-М., Найманов Б.Т. «Линогравюра» Алматы, 2001 г.
3. Зорин, Л.Н. "Эстамп: Руководство по графическим и печатным техникам". Издательство АСТ. 2004 г., 110 стр.
4. Халаминская М.Н., Ильина А.А. «Мастера гравюры». - М.: Советский художник, 1980 г.

	МИНИСТЕРСТВО КУЛЬТУРЫ И ИНФОРМАЦИИ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН КАЗАХСКАЯ НАЦИОНАЛЬНАЯ АКАДЕМИЯ ИСКУССТВ ИМЕНИ ТЕМИРБЕКА ЖУРГЕНОВА	Ф 017- 1.113-2025
		30.04.2025 г.
	<u>Программа вступительного экзамена</u> вид нормативного документа	Стр. 8 из 10

5. Турова, В. Что такое гравюра. - М.: Изобразительное искусство, 1986 г. 160 с.
6. Графика КазССР, Альбом. - Алма-ата: «Жалын», 1978 г.
7. Клабуновский, Б.И. Линогравюра. - М.: Просвещение, 1968 г.
8. Леман, И. Гравюра и литография. Очерки истории и техники. - М.: Центрполиграф, 2004 г. – 300 с.
9. Голлербах, Э. История гравюры и литографии в России. - М.: Центрполиграф, 2003 г. – 240 с.
10. Сарыкулова, Г. Сидоркин Е. – М.: Художник, 1971 г.
11. Звонцов В., Шистко, В. «Офорт. Техника. История». - СПб: Аврора, 2004 г.
12. Дузелханов, А.Д. Офорт: Методическое пособие. - Алматы: ТОО «Эверо», 1996. – 42 с.
13. Герчук, Ю. История графики и искусства книги. - М.: РИП-Холдинг, 2013 г, 320 с.
14. Герштейн, Ю.И. Новые виды гравюры. - М.: Искусство, 1959 г.
15. Гравюра на металле. Альбом. - М.: Государственный русский музей, 2013 г., 144 с.
16. Барtrum, Дж. Дюрер. - М.: Ниола-Пресс, 2010 г. – 96 с.
17. Герман Черемушкин. Гравюра. Учебное пособие. - Логос, 2012 г.
18. 100 шедевров искусства Казахстана. Живопись. Скульптура. Графика. – Алматы: ИД «Жибек жолы», 2013. – 241
19. Галимжанова А.С., Глаудинова М.Б., Кишкашбаев Т.А., Шкляева С.А., Муратаев К.К., Елеукенова Г.Ш., Барманкулова Б.К. История искусств Казахстана: учебник. – Алматы: ИздатМаркет, 2006.
20. Мони́на Н.П. Культурный архетип: современные подходы к осмыслению феномен // Мир науки, культуры, образования. – 2010. – № 6 (25). – С. 248-249.
21. Батухан Бәймен [Мәтін] = Батухан Баймен: Графика / ред. Ли К.В.- Алматы: Интерпринт, 2016.- 208 б.
22. Изобразительное искусство Казахстана [Текст] = Қазақстан бейнелеу өнері: Живопись, Скульптура, Графика.- М., : Галарт, 2013.- 204 с.
23. Дүзелханов, А. Көркемсурет. Станоктік графика. Кітап безендіру, постерлер, суреттер, нобайлар, эскиздер.... [Мәтін]: Альбом / А. Дүзелханов.- Алматы: Өнер, 2005.- 176б.
24. Шүкірбеков, Қ. Қанат Шүкір Бек [Мәтін]: Альбом / Қанат Шүкірбеков.- Алматы: ТОО "Курсив", 2019. – 172 б.
25. Дүзелханов А. Альбом. – Алматы: Өнер, 2005. – 176

	МИНИСТЕРСТВО КУЛЬТУРЫ И ИНФОРМАЦИИ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН КАЗАХСКАЯ НАЦИОНАЛЬНАЯ АКАДЕМИЯ ИСКУССТВ ИМЕНИ ТЕМИРБЕКА ЖУРГЕНОВА	Ф 017- 1.113-2025
		30.04.2025 г.
	Программа вступительного экзамена вид нормативного документа	Стр. 9 из 10

26. Турысбекова Х.Х. Книжная графика Казахстана: вчера и сегодня // Четвертое чтение Казанского искусствоведения. Искусство печатной графики: история и современность. Сборник материалов Всероссийской научно-практической конференции. – Казань: Заман, 2015. – 105 с. 130
27. Ералы Оспанов. Төрт мүшел. Графика. – Шымкент, 2009
28. Барманкулова Б. Архетипы в искусстве Казахстана // Актуальное об актуальном. – Алматы: ОО АИК, 2000, С. 56-64 ;
29. История казахского искусства. В 3-х томах. Том 3: Искусство Казахстана нового и новейшего времени. – Алматы, «Арда», 2009. – 869 с., илл.
30. Барманкулова Б. История искусств Казахстана. в 3-х т. – Алматы: «Өнер», 2011. том 3.: Живопись. Графика. Скульптура. – 192 стр.
31. «Ұлық Ұлыс - Алтын Орда»: альбом-монография / сост. Ж. Берістен. – Алматы: Қазақ университеті. 2021.- 282 б.
32. Мерғалиев, Д.М. Фольклор как источник художественного национального стиля в искусстве Казахстана на рубеже XX - XXI в. Диссер. канд. искусств-я. 2009 г. – Барнаул. 165 с.
<http://www.dissercat.com/content/folklor-kak-istochnik-khudozhestvennogo-natsionalnogo-stilya-v-iskusstve-kazakhstan-na-rube#ixzz5RSAIuJ2E>
33. Шалабаева, Г.К. Грани реализма. Художественный альбом с репродукциями произведений живописи, графики и скульптуры мастеров изобразительного искусства Казахстана. – Алматы, 2004. – 256 с.
34. Ергалиева Р. От поэзии сказки к поэтике краски. Фольклорные образы и мотивы в казахской живописи и графике. – Алматы: ИЛИ МОН РК, 2004. – 132с.;
35. Барманкулова Б. Архетипы в искусстве Казахстана // Актуальное об актуальном. – Алматы: ОО АИК, 2000, С. 56-64 ;
36. Барманкулова Б. История искусств Казахстана. в 3-х т. (русский). – Алматы: «Өнер», 2011. Том 3.: Живопись. Графика. Скульптура – 192 стр.
37. Шарипова Д.С., Кенджакулова А.Б. Образы великой степи в книжной графике Казахстана. / Алматы: Қаз.ҰҚПУ Хабаршысы № 4(80), 2019, С.315-320
38. Бейсенбаев С.К., Абдиева С.А. Современное развитие книжной графики.
http://www.rusnauka.com/17_APSN_2009/Philosophia/48215.doc.htm
39. Ергалиева Р. Творчество братьев Ходжиковых. 29 Ноября, 2019 .
<https://mysl.kazgazeta.kz/news/14934>
40. Сайжанова А. Линогравюры со степным колоритом: казахстанский художник вдохнул жизнь в забытый жанр. 07.04.2021.
<https://voxpopuli.kz/linogravyury-so-stepnym-koloritom-kazahstanskij-hudozhnik-vdohnul-zhizn-v-zabytyj-zhanr/>
41. Персональная выставка «NOMAD» графика из Казахстана Батухана Баймена. 26.09.2018. <https://art-blog.uz/archives/30336>

	МИНИСТЕРСТВО КУЛЬТУРЫ И ИНФОРМАЦИИ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН КАЗАХСКАЯ НАЦИОНАЛЬНАЯ АКАДЕМИЯ ИСКУССТВ ИМЕНИ ТЕМИРБЕКА ЖУРГЕНОВА	Ф 017- 1.113-2025
		30.04.2025 г.
	<u>Программа вступительного экзамена</u> вид нормативного документа	Стр. 10 из 10

42. Батухан Баймен: «Ни дня без мечты».
<http://old.vecher.kz/how2rest/batukhan-bajmen-ni-dnya-bez-mechty>
43. Дуспулова Д. Батухан Баймен: Мы не бедная страна, а живем бедно.
07.04.2021 <https://businessfm.kz/culture/batuhan-bajmen-my-ne-bednaya-strana-a-zhivem-bedno>
44. Абрамова И. Традиции как источник вдохновения (художник-график Батухан Баймен). - Шымкент: газета Литер, 17.09.2016,
<https://liter.kz/ru/articles/show/23732>
45. Бекмаганбетов М. Картины к юбилею Казахского ханства. 17.09.2015.
https://rus.azattyq.org/a/vystavka-kartin-550-let_kazakhskomu-khanstvu/27254048.html
46. Обычаи казахского народа, которые стоило бы возродить. Презентация книги графика Ералы Оспанова. 20/05/2015. <https://www.nur.kz/761314-obychai-kazakhskogo-naroda-kotorye-sto.html>
47. Жаксыгарина, М. Казахстанская графика периода независимости. // Простор. - 2011. - № 12. - С. 180-186. Мамытова, С.М. Қазақстанның заманауи графикасы. Даму мәселелері («Қазақ хандығының 550 жылдығына арналған графика өнері» көрмесі негізінде) // Кастеевские чтения: мат-лы научно-практ. конф. - Алматы, 2016. - 250 с., С. 67-72